

REDAKTIONEN

- 3** Forord
Det reaktionære

MIKKEL BOLT

- 7** Postfascismen, eller den sene kapitalismes kulturelle logik

MIKKEL THORUP

- 33** Den reaktionære tanke

CARSTEN JUHL

- 53** De sammenviklede reaktioner og deres destitution:
Revolution/kontrarevolution

JAMES DAY

- 75** Den spaltede affortryllelse
Et forstudie til analysen af det reaktionæres genkomst
i kapitalismens traditionelle arnesteder

MARTIN LEDSTRUP

- 89** Parentesen om det højre-reaktionære
Affolkningen møder flygtningestrømmen i det prekære liv

SØREN MAU

- 109** Kommunale eder

CLARA JUNCKER & MARIANNE KONGERSLEV

- 129** Ængstelige *Hillbillies*
Reaktionære artefakter og affekter i Trumps USA

KASPER OPSTRUP

- 147** Den utæmmelige kraft
Magisk aktivisme som reaktion på det reaktionæres genkomst

GERT SØRENSEN

- 177** Italien og demokratiets byrde

TORSTEN ANDREASEN

- 195** Trump som politisk begivenhed
Fordelingspolitisk protest, kollektiv psykose og affektivt interface

Anmeldelser

HENRIK JØKER BJERRE

- 217 De bestående høns: Mikkel Bolts kritik af Donald Trump
Og dem, der kritiserer Trump. Og dem, der kritiserer dem, der kritiserer Trump

FORSIDEN:

Still: John Heartfield: "5 Finger hat die Hand. Mit 5 packst Du dein Feind!", 1928.
Heartfield lavede plakaten til det tyske kommunistparti i forbindelse med valget til Rigsdagen den 20. marts 1928, hvor det nazistiske parti stillede op og kom ind med 2% af stemmerne. Ved de efterfølgende valg i 1930 og i juli og i november 1932 gik NSDAP voldsomt frem og ved valget i november 1932 fik det 33% af de afgivne stemmer og var dermed det største parti i Rigsdagen. Den 30. januar 1933 blev Hitler udnævnt til rigskansler i en højrenational koalitionsregering. Valget i 1928 var kendetegnet ved en hidtil uset brug af reproduktionsteknologier. Som den amerikanske politilog James K. Pollock forklarede det i *The American Political Science Review* i en øjenvidneberetning: "Aldrig tidligere er vælgerne blevet bombarderet med så mange tryksager, plakater og sidst men ikke mindst højtalere og film. De mange politiske partier brugte alle de moderne metoder til at appellere til vælgerne."

3 REDAKTIONEN

Torsten Andreasen og Mikkel Bolt

FORORD

Det reaktionære

Jeg sidder ved vejkanten.
Chaufføren skifter hjul.
Jeg er ikke gerne dér hvor jeg kommer fra.
Jeg er ikke gerne hvor jeg skal hen.
Hvorfor betragter jeg hjulskiftet
Med utålmodighed?

— Bertolt Brecht: "Hjulskiftet".

Tingene bevæger sig hurtigt, krisen nødvendiggør andre tiltag, og nye ledere melder sig på banen med nye (eller gamle?) løsninger. Trump er blot det mest iøjnefaldende eksempel på en mere generel udvikling, der finder sted i USA, Europa og mange andre steder. Demokratiske institutioner udfordres, og 1990'ernes forestillinger om multikulturelle samfunds fredelige og profitable udvikling og udvekslinger under en global retsorden synes at fortone sig i horisonten. De nye ledere præsenterer sig ofte som en protest mod den etablerede orden, der har stadigt sværere ved at reproducere sig selv. 40 års 'neoliberal' globalisering har tæret på velfærdsstaterne, og Brexit, Trump, AfD og Sverigedemokraterne udgør alt sammen protester mod denne udvikling. Protester mod et politisk-økonomisk system, der afregulerede bankerne og siden socialiserede den resulterende gæld ved at frikøbe bankerne, da gældsboblen sprang i 2008.

Men Trump iscenesætter sig også som en protest mod et mere omfattende kulturelt forfald, der truer reproduktionen af hvidt overherredømme i USA. Derfor mobbes bestemte befolkningsgrupper – muslimer, afrikansk amerikanere, mexicanere, etc. – der hænges ud som årsagen til krisen – kulturelt, politisk og økonomisk. Eksklusion og latterliggørelse er igen blevet en central ingrediens i den politiske debat.

Danmark har været en del af avantgarden inden for denne udvikling de seneste 20 år. Mobning af muslimer er blevet en fast bestanddel af kampen om de racistiske stemmer, der har udmøntet sig i et opsigtsvækkende opgør med efterkrigstidens humanistiske diskurs og udviklingen af en egentlig statsracisme. Nationalisme og xenofobi er selvfølgelig ikke nye fænomener, men de synes at antage nye og måske mere hybride former, hvor 'reaktionær' national og 'progressiv' seksuel identitet pludselig udgør en mulig ideologisk synkretisme. Det nye højre er ikke mindst succesfuldt, fordi det formår at skabe identifikation hinsides socio-økonomiske kategorier.

Reaktionens hybride former begrænser sig ikke kun til nynazistiske hipsters og neoliberale protektionistiske demagoger, eller til Hillary Clinton, der i selskab med Matteo Renzi og Tony Blair proklamerer, at Vesten bliver nødt til at få styr på indvandringen, hvis højrefløjen skal tøjles. Det er ikke kun i Danmark, at 'centrum-venstre' gladeligt adopterer højrefløjens xenofobe reaktion for at få lidt medvind ved urnerne. Men reaktionen stopper heller ikke på midten. Nej, reaktionens hybrider når ganske langt ind i den parlamentariske venstrefløj. Mere venstrelænende akademikere og kritikere som Wolfgang Streeck, Ann Pettifor og Angela Nagle støtter f.eks. på hver deres måde op om de nationale grænsers lukning for de fremmede horder som nødvendig mulighedsbetingelse for et fremtidigt socialt orienteret projekt. Det drejer sig om at tage vare på sine egne og lade de andre sejle rundt i Middelhavet uden åben havn i sigte. Som forsøget på en venstrepopulistisk bevægelse i Tyskland med Sagra Wagenknecht i spidsen og Streeck i baglandet formulerer det, må man forholde sig til det materialistiske venstre, frem for det moralske venstre.

Tiden, hvor den humanistiske diskurs om flygtningenes bevægelighed og kapitalens krav om åbne grænser kunne blive enige om et fælles middel til egne mål, er forbi. Nu er det humanistiske projekt ofret til fordel for na-

tionen som garant for arbejderklassens få tilbageværende rettigheder og de besiddende klassers ejendomsforhold. Nationen bliver det billede, der i sit partnerskab med kapitalismen skal hele et bristende samfund. Problemet er selvfølgelig, at det er kapitalismens konvulsioner, der får samfundet til at falde fra hinanden, hvorfor enhver redning, der ikke formår at vurdere sit eget historiske bidrag til problemet, vil være ude af stand til at levere en tilstrækkelig analyse af situationen endsige yde politisk modstand.

Det er altså nødvendigt at forholde sig til genkomsten af racisme, nationalisme og fascisme verden rundt. Det er ikke kun i Vesten, at det reaktionære har indtaget den politiske scene. Putin synes opsat på genetableringen af en svunden russisk storhed, og han indlemmede Krimhalvøen med henvisning til Ruslands grænser før 1920. I Mellemøsten vejrer den autoritære nationalismes fane fra Erdogans autokrati i Tyrkiet til det krigeriske bosætterprojekt, som Israel udgør under Netanyahu. I Asien strammer den kinesiske totalitarisme op bl.a. ved begyndende internering af muslimer i Xinjiang-provinsen. I Indien regerer Modis hindunationalisme, og på Filippinerne huserer Duterte. I Latinamerika viser Bolsonaro vejen. Den hastige spredning af reaktionære politiske strømninger udgør i sig selv en dramatisk udvikling og peger samtidig på et afgørende skifte. Spørgsmålet er imidlertid, hvad der er ved at finde sted, hvor vi er på vej hen. Fremkomsten af de nye-gamle reaktionære fænomener kalder på analyse, kritisk analyse og selvfølgelig også på politisk handling.

Når vi analyserer den igangværende reaktionære vending, er det nødvendigt ikke at miste det historiske overblik. Vi må forankre vendingen i et længere historisk forløb, der ikke blot fokuserer på finanskrisen og sparepolitikken, men bl.a. også tager højde for den intensiverede xenofobi og racisme i perioden efter 9/11. Den reaktionære position har effektivt formået at indtage det efterkoloniale rum, som 'krigen mod terror' åbnede, og indtager nu nationaldemokratiernes politiske systemer med xenofobiske programmer, der skal afvikle (de begrænsede og selektivt applicerede) internationale konventioner og gøre hetz og racisme til officiel politik. Den efterkoloniale racisme er i færd med at blive officiel regeringspolitik. Globalisering og reformisme er under voldsomt pres og erstattes af nedgørelse af racialiserede 'andre', kvinder, nonkonformt kønnede, ikke-kropskapable og de anderledes.

Som bl.a. Douglas Kellner og Georg Seeßlen har beskrevet, benytter den styrkede nationalisme sig af nye symbolske produktivkræfter og produktionsforhold til at indtage politikken "billedrum" med palingenetisk nationalistiske fortællinger. Den nye mediekulturs forskellige medier og platforme – fra tweets og memes til flash mobs – anvendes effektivt, men gaden indtages også, som mere klassiske autoritære ideologier altid har gjort det.

Nyt og gammelt synes at indgå i forbindelser, der stiller grundlæggende spørgsmålstejn ved overleverede forestillinger om det politiske. Den nye nationalisme er en æstetisering af politikken i Walter Benjamins forstand, den lader massen komme til udtryk (men ikke dens ret). Nærværende temanummer af K&K præsenterer analyser af denne udvikling. Konkrete analyser der udfordrer og dissekerer fremvæksten af de nutidige reaktionære fænomener og stiller spørgsmål om de fascistiske partiers klassekomposition, kulturelle udtryk, psykiske strukturer, kønslogik og politiske mobiliseringskraft. Sådanne kritiske analyser af den nye reaktion er et beskedent, men essentielt bidrag til formuleringen af et effektivt politisk modsvar til den nye reaktion.